

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Audiui post me vocem magnam tanquam tubæ. Sectio XXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Ioan. 5. 36.
Septima die
cur ab omni
opere requie-
uerit Deus.

In passione
cur Sol obscu-
ratus.

Zach. 6. 12.

Quo die fu-
tura resurre-
ctio generalis
ex August.
D. Hilarius.

Non aliam, inquit, creaturam superaddit, sed veterem renouauit, & quam incepit facere, consummauit, iuxta illud Ioann. 5. Opera quae dedit mihi Pater, ut perficiam ea: Qui enim ab omnibus requisierit, significat quadam sine & consummatione indigere, ideoque cum creaturam intra sex dies conditam interpolasset, diem illam, huic instaurationi consecratam voluit, quam spiritus per Regium vatem pronunciat. Hac est dies quae fecit Dominus: Solis enim instar Deus exoritur illustrans vniuersumque animum: quocirca in saluifera passione non apparuit Sol, indicans finem prioris creaturae adesse, & principium alterius superuenire, quae diluculum suum in saluatore consecuta est. Unde Zacharia 6. dicitur, Ecce vir Oriens nomen eius. Nonò. Octauo die post resurrectionem, hoc est Dominico, ianuis clausis ingressus est ad discipulos Dominus, eisque potestatem remittendi peccata concessit. Decimò. Mandauit Apostolis, ut Euangelium toto orbe praedicarent, &

IN NOMINE PATRIS ET FILII ET SPIRITVS, SANCTI sacramentum baptismi conferrent. Undecimò. Spiritus sanctus super discipulos descendit in die Pentecostes. Duodecimò. Dominica die futura creditur generalis hominum resurrectio, ut ait D. Augustinus sermone 291. de tempore, & D. Hilarius proemio in Psalmos, vbi inquit, propter Psalmum octauum inscriptionem habere, Pro torcularibus, vasculis videlicet in nouos fructus preparatis, & ad feruentis mustiliquorem continendum innotatis, per quae vascula corpora nostra intelliguntur per resurrectionem ad gloriam recipiendam reformata. Decimotertio & postremo Die Dominica habuit Ioannes admirandas eas visiones, quae hoc opere continentur. Legendae est epistola Bedae de celebratione Paschae, seu de aequinoctio verno, vbi de creta quadam Synodi Caesariensis in Palestina, & sex sanctificationes Diei dominicae memorantur.

III
D. August.
Syn. Agath.
Conc. Matif.
Sexta Syno.
Iust. Philos.

Quarto, de huius diei cultu agit D. Augustinus sermone citato, vbi eiusmodi obseruationem docet fuisse ab Apostolis institutam eoque die missam esse audiendam. Idemque docet Synodus Agathensis Canone 47. Consilium Matifconense 2. & sexta Synodus Canone 8. Imo eius celebritate Apostolos à Christo accepisse, scribit Iustinus Philosophus & martyr in 2. Apologia pro Christianis

Audiui post me Vocem magnam tanquam tubae.

SECTIO XXIII.

AGGREDITUR iam Ioannes ipsam visionem, sicut autem in spiritu fuit, ut ante diximus, ita spiritualiter quoque hanc vocem audiuit, non quod vox aliqua corporalis eius auribus insonuerit: Itaque ait magnam se vocem quasi tubae à tergo audiuisse: quo autem mysterio id factum sit, patebit ex sequentibus.

Rupertus.
Cur post se
Et non ante
vocem audi-
uerit Ioan.
Rich. de San-
cto Viti.

Primum, illud mysterio non vacat, quod non ante, sed post se, vocem audierit. Rupertus eam affert rationem. Post Ioannem, inquit, erat totus mundus, & quicquid corporeis oculis cernitur, imò & tota praesentis Ecclesiae status, retrò hac erant, quia ipse ad anteriora extendebatur, cum ad caelestia sursum raperetur. Igitur post se, vocem audiuit, quia quodammodo reuocatur ad res Ecclesiae componendas. Eandem rationem paulo aliter, sed luculentius proponit Richardus de sancto Vitiore:

Non semper
contempla-
tioni, inter-
dum p. exci-
torum saluti
vacandum.

In exilium, inquit, relegatus Ioannes à strepitu mundi remotus, & quieti deditus, omnem pastoralem sollicitudinem, cunctaque visibilia post se longè reliquerat, solisque supernis & inuisibilibus intendebat, quare dum ad subditorum eruditionem redueitur, & de his quae scribenda erant, per sensibilibus similitudines edoceat, quasi de anterioribus ad posteriora reuocatur. Itaque à contemplatione ad actionem reducitur Ioannes ut eo exemplo discamus, non semper contemplationi vacandum, sed actioni interdum,

& saluti

& saluti proximorum, insistentium. Id quod ipse Dominus suo exemplo nos docuit, qui ut refertur Luc. 6. Descendens de monte docuit, sanavitque turbas in ca-
 pitibus, & Moyfes interdum cum Deo in excelsis loquitur, interdum cum populo agit in tabernaculis. Exod. 18. 19. 25. & 31. Sic etiam Petrus intermissio pastoralis
 providentia negotio speculam considerationis ascenderat, cum ei dicitur, *Occide,*
 & manduca. Act. 10. Vna est & eadem scala, qua Iacob ascendentes Angelos videt, &
 descendentes, per contemplationem enim ad seculam culmen ascendimus, in quo
 Deus cernitur; per actionem vero ad imas descendimus, ut proximis opitemur:
 ipse etiam Iacob, quemadmodum observavit Hildebertus Episcopus Epist. 37. &
 refertur in Appendice Bibliothecae Sanctorum Patrum, dum comitantibus re-
 greditur vxoribus Rachele, & Lia, utramque vitam figurantibus, Angelum videt,
 Angelum apprehendit, & factus est in luctamine superior. Genes. 32. In hanc senti-
 entiam D. Gregorius homilia 3. in Ezechielensium interpretatur illud capitis primi,
Et manus hominis sub pedibus eorum. Hæc est, inquit, virtus operis sub volatibus contemplationis.

Luc. 6.
 Exod. 18.
 19. 25. & 31.
 Act. 10. 7.
 Hildebert.
 Genes. 32.
 D. Greg.
 II.
 D. Bernard.

Hoc ipsum eleganter docet D. Bernardus sermone 41. in Cantica, expendens
 quomodo sponsa querentem Indica mihi quem diligis anima mea, ubi pascas, ubi cubes in
 meridie: responsum est, *Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento. Aliud, in-*
quit, cupit sponsa, & aliud accipit, & nitenti ad contemplationis quietem labor predicationis
imponitur, & sitienti sponsa presentiam filiorum, sponsa parandorum, alendorumq; sollicitudo in-
ungitur, aliam enim vice, cum sponsa amplexatur, & oscula suspiraret, responsum est, quia meliora
sunt verba tua vino.

Murenule
 aureæ cur
 date Sponse
 ex Bernard.
 D. Bernard.
 Ex flore a-
 thonis pullu-
 lat fructus
 contempla-
 tionis.

(Hæc enim verba ad sponsam, non ad sponsum refert Bernardus) *Et ex hoc se in-*
telligeret matrem, atque ad dandum lac parvulis nutriendisque filios reuocari, recte igitur in-
quiret, ubi nam meridianis horis dilectus pascas, & cubet, murenulas pro eo reportat aureas, ver-
miculatas argento, id est, sapientiam cum eloquentia, haud dubiam, quin ad predicationis opus
ex quo sane docemus intermittenda plerumque esse dulcia oscula propter latentia verba. Hæc
 Bernardus. Qui etiam legendus est sermone 46. in Cantica super illa verba, *lectu-*
lus noster floridus. Forte, inquit, appetis, & ipse contemplationis quietem, & bene facis, tan-
tum ne obliuiscaris flores, quibus lectulum sponsa legis aspersum, & curatuum similiter circum-
dare bonorum floribus operum & virtutum exercitio tanquam flore, fructum sanctum, otium
præuenire. Vbi vides Bernardum actionem appellare florem, ex quo fructuosa
 contemplatio tanquam fructus debeat pullulare.

III.
 Rupert.
 Cur vox illa
 tanquam tuba.
 Ad Ephes. 6.
 12.
 Fideles in sa-
 cris literis
 tanquam mili-
 tes armantur
 Iob. 7. 1.
 Iob. 14. 14.

Secundò notandum est, hanc vocem appellari magnam tanquam tuba, magnam qui-
 dem tum ad excitandam attentionem, faciendamque audientiam, tum etiam quia
 ut ait Rupertus, *Veritas fidei non amat angulos, sed toti mundo loqui desiderat: tuba autem*
 multis de causis. Prima est Hugonis Card. quia, inquit, *sicut tuba signum datur ad pra-*
lium, sic vox ista innotat ad sustinenda tribulationum certamina: Quam ob causam fideles
tanquam milites armantur in sacris literis. Audi Apollolum ad Ephes. 6. Non est nobis
colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes & potestates, aduersus mundi
rectores tenebrarum hæc & contra spiritalia nequitia in caelestibus. Pro mundi rectores, Græcè
est vox uox pã rogg, diætio vna composita quã Tertullianus lib. 5. contra Marcio-
nem vocat, mundi tenentes: Tunc sequitur. Propterea accipite armaturam Dei, stare sue-
quenti lumbos vestros in veritate, & induti lorica iustitie, calcatei pedes in præparatione Euan-
gelij pacis, in omnibus sumentes sensum fidei, in quo positis omnia tela nequissimi ignea extingue-
re: & galeam salutis assumere, & gladium spiritus quod est verbum Dei. Pro armaturam, est Græ-
cè πλ. 77. ar. quod nomẽ omne genus armorum significat: vnde D. Ambrosius le-
git, vniuersitatem armorum Vnde Iob. cap. 7. Militia, inquit, est vita hominis super certam, &
cap. 14. de se tanquam de milite loquitur, cum ait. Cunctis diebus quibus nunc milito, &

VIE. GAS
 IN
 APOLLONII
 P. 11
 25

2. ad Cor.
50.3.

Nam. 4. 50.

III.
Abbas Ioa-
chimus.

Tertia Tuba
typus predi-
cationis.

Esai. 58. 1.

Iosue. 6.

Origenes
Postrema.

Concionato-
ris officium.

Philip. 3. 17.

Paulus fide-
lium exem-
plar.

Ad Tit. 7.

1. Petri. 5. 3.
Prelati exem-
plum.

Ezech. 40.
43.

Reflexa mē-
surarum labia
quid.

pecto donec veniat immutatio mea. Et Paulus 2. ad Corint. 10. In carne ambulantes non secundum carnem militamus. Atque hoc ipsum Hebraei expresserunt, cum per desertum, quod huius vitæ typus fuit, more militum iter faciebant figentes castra circa tabernaculum, & signo calitis dato iterum ea mouentes suis armis, & vexillis militibus instructi. Numerorum 2. & 10.

Secunda ratio est Ioaehimi Abbatis, quia videlicet, *tuba*, Ecclesie totius progressum representat: Et enim instrumentum ductile, longum, & sonorum, arctè quidè incipiens, sed in amplitudinem desinens, intus concauum, & ad concrepandum efformatum. Sic Ecclesia arcta fuit in principio, quoad numerum fidelium, & ex-culta vsque ad numerum Prophetarum. Exinde verò largior & manifestior esse cæ-pit, vsque ad Ioannem. Denique in Apostolis dilatata, quorū sonus in morem tu-bæ grandis effectus ad fines orbis terræ penetravit. Vnde factum est vt Ecclesia qua paruo angustabatur in populo, in latitudinem gentium funderetur. Tertia est eiusdem, quia tuba typus est prædicationis verbi Dei, suo enim sonum tubæ efficiunt, nimirum tuba ipsa, & flatus. & quidem per tubam, quæ visibilis est, super-ficies literæ exprimitur: per flatum autem, qui est inuisibilis, & tamen per tubam emissus terribiliter sonat, spiritualis intellectus designatur, qui in gentia mala re-probis minatur, & illustissima bona electis pollicetur. Ad di potest ad hanc Ioa-chimi expositionem, per flatum intelligi spiritum sanctum, quæ in prædicatione re-quiritur, quam ob causam dictum est ad Esaiam cap. 58. *Clamane cesses, quasi tuba exalta vocem tuam: & propterea muri Hiericuntini dum septem sacerdotes sep-tem buccinis clangent, circumducta Arca corruerunt.* Iosue. 6. in quo Aposto-lica prædicatione expressa est, quæ per spiritum sancti a flatum Hierico, id est, mundi hu-ius mœnia, id est, superstitiosa dogmata, & Philosphorum falsam doctrinam atque idololatriam solo equauit, quemadmodum exponit Origenes homilia. 7. in libro Ios-ue. Quarta, & postrema ratio asserti potest, fuisse per tubam officium prædicatoris Euangelici declaratum, vt videlicet intelligat, debere se opere præstare quod præ-dicat. Tuba enim non solum orii imponitur, sed etiam manibus tenetur. Ita enim concionator debet Euangelium, quod in ore habet, manu, id est, operatione fulci-re, quo sensu intelligendum est illud Esaiæ iam citatum: *Quasi tuba exalta vocem tuam.* Id quod Paulus, concionator vtique, perfectissimus implebat, vnde dicebat ad Phi-lip. 3. *Imitatores mei, estote fratres, & obseruare eos, qui ita ambulant, sicut habetis formam nostram:* pro quo habetur, Græcè τὸ πῶς ἵμῶν vt ita legamus sicut habetis typum & exemplar vos, ita quæ Paulus typum & exemplar se appellat Philippensium: quip-pè qui quod prædicabat, sic opere præstabat, vt pro typo & exemplari à fidelibus haberi posset: quod idem commendat Tito cap. 2. cum ait. *In omnibuste ipsum præ-be exemplum,* Græcè τὸ πῶς, id est, formam, & exemplar: id ipsum ab omnibus prælati obseruari cupit Petrus 1. sua Epist. cap. 5. cum ait: *Neque dominantes in cleris, sed forma facti gregis ex animis.* Græcè τὸ πῶς ἵμῶν, id est, facti typi, & exem-plaria cæterorum: elegantè in eundem sensum D. Gregorius homil. 21. in Ezech. interpretatur mensas illas, quarum fit mentio Ezechielis 40. quæ mensæ dicuntur habuisse labia reflexa intrinsecus: *Et labia earum palmi vnus, reflexa intrinsecus per cir-cuitum. Super mensas autè carnes oblationis. Tunc, inquit, mensarum labia intrinsecus reflexa dicuntur, quando doctores ad conscientiam renouant tacita cogitatione quod aliter, quando semetipsos subtiliter persequuntur, si faciunt quod loquuntur: rectè autè cum reflexa intrinsecus mensarum labia dicuntur, additur quoque (Per circuitum) vt non in vna qualibet se parte considerent, at-que ex alia semetipsos perpendere permittant, sed vbique semetipsos inspiciant, & in quan-sum prævalent studeant, singula opere implere, quæ docent. O doctor, ecce iam mensa es,*

iam vasa portat, iā in vasis fidelibus pōtus holocausti & victima sustinet, sed intus refect a labiis, id est ad cor revocā sermonem, audi quod dicū, operare quod predicat. Hæc Gregorius.

COMMENTARIUM SECUNDUM EXEGETICUM.

DE PRIMA VISIONE IOANNIS.

Visio Ioanni facta hoc primo capite describitur.

SECTIO PRIMA.

NECIPIT Ioannes divinas visiones sibi ostensas (quæ sanè fuere præ-
termodum admirabiles) commemorare, quarum prima hoc primo
capite inchoatur, fuitque huiusmodi.

Primum, vidit septem candelabra aurea, quæ non constat cuius figu-
ra fuerint: crediderim fuisse non solum nāxima, sed etiam pulcherrima, atque
excellenti opere, artificioque celata, singula singulosingeres cereos accēfos in
sūmmitate præferentia. Secundò vidit in medio eorū, similem filio hominis vestitum
D. Hieron.
Tunica sa-
cerdotali
apud Heb.
qualis.

Pro illustriori tamen huius rei cognitione, sciendum ex Iosepho libro. 3. An-
tiquit. cap. 8. & Diuo Hieronymo in epist. ad Fabiolam de veste sacerdotali, du-
plicem fuisse tunicam sacerdotalem apud Hebræos, vnam communem omnibus
sacerdotibus: alteram propriam Pontificis. Tunica communis sacerdotum erat
linea ex bysso, dicebaturque Hebraicè כותנת hoc est, linea, linum enim Chethon
Hebraicè nominatur: hæc adharebat corpori, rāmque arcta erat, strictisque ma-
nicis, vt nulla omnino in veste esset ruga, tam longa vt vsque ad pedes descende-
ret, vndè & כותנת dicebatur. Aiunt Hebræi quos nonnulli ex nostris sequun-
tur, hanc tunicam totam fuisse varijs oculorum ordinibus, & figuris continuata,
serie distinctam, instar scutulatarum vestium apud Romanos: idque probant ex
eo quod Exod. 28. cū dicitur, stringesque tunicam bysso, pro stringes, est Hebraicè
כותנת quod ipsi transferunt, Oculabū, vt sit sensus, Oculabis, id est tunicam bysso:
etenim id verbum non solum stringere, sed etiam oculare significat: de cuius
sententiæ probabilitate non est hic disputandi locus. Tunica propria Pontificum
erat Hyacinthina, quæ Hebraicè dicebatur, חַיָּתוּבָּי quam etiam Iosephus tala-
rem appellat, eadēque à Septuaginta interpretibus Exod. 28. כותנת quoque
dicitur: sed non puto tam longam dimissamque fuisse, sicut erat prior tunica
byssina, quæ poteris nomen sibi propriè vendicat, diciturque in sacris lite-
ris, tunica superhumeralis, quia ipsi superhumerali immediatè superponeba-
tur. Erat tota hyacinthina, eiusque ex limbo pendebant per circuitum tintin-
nabula aurea, & mala punica ex hyacintho, & purpura, & cœco bis tincto,
eo ordine, vt inter duo quælibet tintinnabula esset vnum malum punicum, &
inter duo mala punica vnum tintinnabulum. Docet autem Diuus Hieronymus
loco citato, fuisse septuaginta duo tintinnabula, & totidem mala punica,
cui potius fides habenda est quam Clementi Alexandrino, qui quinto libro